

Zápisnica zo zasadnutia III. komory Snemu SAV,
ktoré sa konalo dňa 24. mája 2021 od 10:00 hod. formou videokonferencie

Prítomní: L. Benediková, L. Berdisová, D. Dalberg, A. Doktorová, B. Hodásová, V. Hvozdíková, A. Kalistová, Š. Marinčák, E. Nemcová, R. Passia, Z. Sekeráková Búriková, M. Ščepán. D. Škobla, Z. Timčíková, M. Zavacká

Neprítomní ospravedlnení: I. Brezina, L. Jurányi, B. Láštiová, D. Magdolen

Neprítomní neospravedlnení: M. Chochol, M. Muránsky, D. Pucherová

Hostia: M. Kšiňan, D. Gálik, M. Ruttkay, T. Zachar Podolinská, O. Ficeri

Program

- 1.) 10:00 Otvorenie
- 2.) 10:05 Schválenie programu zasadnutia, zapisovateľa a overovateľa
- 3.) 10:10 – 11:10 Vypočutie a diskusia s kandidátmi do P SAV za 3. OV
  - 10:10 – 10:40 Prezentácia kandidáta do P SAV Michala Kšiňana a diskusia
  - 10:40 – 11:10 Prezentácia kandidáta do P SAV Dušana Gálika a diskusia
- 4.) 11:10 Rôzne
- 5.) 11:20 Záver

K bodu 1

Zasadnutie otvoril a prítomné členky a členov III. komory Snemu SAV privítal jej predseda R. Passia. Pripomenul, že hlavným bodom programu je vypočutie kandidátov na člena P SAV za 3. OV nominovaných do doplňovacích volieb, ktoré sa uskutočnia nasledujúci deň, 25. 5. 2021. Uviedol, že členky a členovia III. komory dostali aktualizovaný program zasadnutia, ktorý bol upravený potom, čo výbor snemu počas aktu otvárania obálok potvrdil dve platné kandidatúry na členov P SAV.

K bodu 2

K navrhnutému programu neboli vznesené pripomienky. R. Passia navrhol za zapisovateľku V. Hvozdíkovú a za overovateľku zápisnice Z. Timčíkovú. Aj tento návrh bol prijatý bez pripomienok. Predsedajúci informoval, že pred zasadnutím bola vznesená požiadavka sprístupniť vypočutie členom akademickej obce ústavov 3. OV. Navrhovateľ D. Škobla tento návrh zdôvodnil tým, že členovia snemu zastupujú vôľu akademickej obce príslušnej organizácie a nie je dôvod, aby jej zástupcovia nemohli byť účastní vypočutia. Predseda komory informoval o analogickom štandardnom postupe registrácie hostí z radov AO na zasadnutia Snemu SAV. K návrhu D. Škoblu bola vznesená jedna námietka, po krátkej diskusii bola pre toto zasadnutie účasť členov AO schválená. V budúcnosti je však potrebné podobné požiadavky predostrieť skôr, aby bolo možné v predstihu o prípadnom schválení takejto možnosti informovať všetky AO.

K bodu 3

O 10:10 hod. bol na zasadnutie prizvaný prvý kandidát na člena P SAV **Michal Kšiňan**. Predseda komory uviedol, že má k dispozícii 10 minút na prezentáciu a 20 minút je vyčlenených pre diskusiu. Kandidát v krátkosti predstavil svoje doterajšie pôsobenie, svoje profesijné zameranie aj najvýznamnejší výstup. Informoval o troch prioritách svojej kandidatúry: 1. SAV ako inštitúcia (dokončenie transformácie; rozvoj areálov SAV; participatívnosť); 2. Ľudské zdroje (ako pritiahnúť doktorandov a postdokov, napr. doktoráty pod dvojitém vedením, t.j. v SR a aj v zahraničí.; ako udržať kvalitných pracovníkov); 3. Excelentný výskum (sústrediť sa na medzinárodnú spoluprácu; otvorenosť; analýza a kritické zhodnotenie toho, čo bolo urobené). Zhodnotil možný vlastný prínos

v P SAV (skúsenosti zo zahraničia, zlepšenie verejného obrazu SAV, zlepšenie komunikácie v rámci SAV).

Diskusia:

R. Passia sa kandidáta opýtal, ako vidí svoju prípadnú pozíciu v P SAV. M. Kšiňan uviedol, že vie ponúknuť skúsenosti z medzinárodnej spolupráce, vedel by sa angažovať v oblasti zlepšovania verejného obrazu SAV v mediálnom priestore a tiež v oblasti podpory doktorandov a spolupráce s mladými vedcami.

V. Hvozdíkovú zaujímalo, prečo sa rozhodol kandidovať až v týchto doplňovacích voľbách a nie v riadnom termíne alebo v predošlých doplňovacích voľbách. M. Kšiňan odpovedal, že pri riadnych voľbách nepredpokladal, že bude problém obsadiť všetky miesta v P SAV, neskôr túto možnosť diskutoval s kolegami, ale do predošlých volieb sa mu nepodarilo jeho kandidatúru kompletne pripraviť.

R. Passia sa ešte zaujímal, čo je podľa neho potrebné urobiť pre zlepšenie prostredia pre mladú vedu. Jeden z pohľadov, na ktoré kandidát upozornil, je paradox poklesu príjmu po úspešnom obhájení práce a získaní hodnosti. Ďalšími problémami sú otázka bývania (zabezpečenie bytov pre začínajúcich vedcov, ktorí nie sú z BA), pomoc v administratívnych otázkach (napr. platenie školného) a ďalšie, ktoré by ale diskutoval už priamo s mladými vedcami.

Z. Sekeráková Búriková uviedla, že z kandidátovho komentára zverejneného v SME je cítiť kritický postoj voči peer-review hodnoteniu zahraničnými hodnotiteľmi. Zaujímalo ju preto, ako si predstavuje hodnotenie Akadémie. Jej druhou otázkou bolo, ako má v úmysle rozširovať zahraničnú spoluprácu SAV. M. Kšiňan reagoval, že v hodnotení SAV by sme sa mali posunúť od kvantity ku kvalite (ako príklad uviedol svoje pôsobenie ako hodnotiteľa pre oblasť historických vied v akreditácii AV ČR; teda dôkladne sa oboznámiť s kvalitou výstupov a menej vychádzať z čistej scientometrie).

V oblasti medzinárodnej spolupráce je potrebné k nej ľudí motivovať (ako pozitívny príklad uviedol European Research Council Visiting Scholarship, vďaka ktorému je možné naučiť sa, ako granty podávať). Angažoval by sa v podpisovaní rámcových zmlúv s výskumnými inštitúciami a univerzitami.

A. Doktorová podotkla, že vhodným prostriedkom, ako sa priblížiť k prezentovanému hodnoteniu podľa vzoru AV ČR, je využitie inštitucionálneho repozitára, ktorý už je k dispozícii.

L. Berdisová položila dve otázky: čo si kandidát predstavuje pod pojmom otvorenosti univerzít a aké kroky boli podľa neho v poslednej dobe nešťastné z pohľadu komunikácie a budovania dobrého mena SAV. Kandidát spresnil, že nemal v úmysle naznačiť, že Akadémia urobila komunikačné chyby, ale podporoval by aktivity ako podcasty, ktoré sa robia, ale zaslúžili by si osloviť väčšie publikum (spoluprácou s internetovými novinami, verejnoprávnou televíziou). Jeho ambíciou je, aby SAV mala dobrý obraz, a tým silnú pozíciu v spoločnosti. Otvorenosťou univerzít myslel spoločné vedecké tímy s univerzitami (ako majú vo Francúzsku), dať existujúcej spolupráci štruktúru, umožniť študentom vstupovať do vedeckej spolupráce.

B. Hodásovú zaujímalo, aká je jeho osobná vízia ideálneho fungovania ústavu 3. OV po transformácii.

M. Kšiňan uviedol, že síce nemá osobnú víziu, ale vníma zmarenú transformáciu ako krivdu (obetovalo sa pre transformáciu veľa úsilia). A aj keď očakáva, že zo zmeny právnej formy budú viac profitovať ústavy 1. OV a 2. OV, predsa len vidí benefity aj pre naše ústavy (napr. aktuálna sťažaná možnosť predaja nových publikácií a podobné bariéry, ktoré zväzujú ruky manažérom vedy, budú eliminované).

L. Berdisová na záver kandidáta vyzvala, aby sa pokúsil v skratke zhrnúť význam SAV a 3. OV v nej. Kandidát v reakcii uviedol, že spoločenské a humanitné vedy sú nielen od počiatku súčasťou Akadémie, ale akýkoľvek pokrok či posun v poznaní v technických vedách ide ruka v ruku so spoločenským pokrokom, analýza spoločnosti je nevyhnutná (napr. už u starých spoločností technologický pokrok a vynálezy sprevádzal kultúrny rozmach).

O 10:40 hod. predseda komory diskusiu ukončil a poďakoval kandidátovi M. Kšiňanovi za vyčerpávajúce odpovede. Na zasadnutie bol prizvaný druhý kandidát Dušan Gálik, súčasný podpredseda SAV pre zahraničné styky.

Dušan Gálik vo svojej prezentácii uviedol, že by chcel ďalej pokračovať vo svojej aktuálnej oblasti pôsobenia v P SAV, teda v oblasti medzinárodnej spolupráce, uzatvárania zmlúv s podobne zameranými inštitúciami, v oblasti výmeny doktorandov, postdokov a výskumných pracovníkov. Chcel by nadviazať na aktivity už realizované pre spoločné projekty (kde upriamil pozornosť na to, že v súčasnosti sú orientované prevažne na materiálový výskum a biomedicínske vedy). V oblasti účasti v medzinárodných/európskych výskumných schémach vyzdvihol účasť v ERANETe a európskych partnerstvách, kde je potrebné zamerania rozšíriť aj pre humanitné a spoločenské vedy (vytvorenie takéhoto partnerstva zatiaľ úspešné nebolo). Ako príklad podnetných stretnutí uviedol stretnutie s účasťou SAV, CVTI a SAIA so zástupcami austrálskych univerzít. Spôsobom, ako rozvíjať spoluprácu v oblasti vedy a výskumu, sú aj bilaterálne projekty, otázkou je, ako rozvinúť osobitne spoluprácu v spoločenských a humanitných vedách. V prípade spolupráce s ostatnými akadémiami krajín V4 vyzdvihol fakt, že stretnutia sa dostali z formálnej bázy k výmene skúseností s problémami, ktoré akadémia ťažia. Naším najbližším partnerom je AV ČR. Ďalším okruhom, ktorému sa chce naďalej venovať, je príprava výročnej správy SAV. Jej štruktúra nemá stále takú formu, ako by potrebovala, snažil by sa o menej úradnícky štýl, zmenu grafického dizajnu, profesionálnejšiu prípravu.

Diskusia:

Diskusiu otvoril predseda komory R. Passia konštatovaním, že z prezentácie súčasného podpredsedu vyplýva, že by chcel pokračovať tam, kde sa angažoval dve funkčné obdobia, aké sú ale kľúčové výzvy a problémy, ktoré stoja pred SAV v oblasti medzinárodných vzťahov? Kandidát reagoval, že by rád pokračoval v tom, čo začal, nakoľko štruktúra pozícií podpredsedov zrejme ostane zachovaná, táto oblasť by mala pripadnúť 3. OV v rámci prerozdelenia pozícií. D. Gálik k tomu poznamenal, že ide o časovo aj obsahovo náročný post. Medzi výzvy radí to, že svet vedy okolo nás sa dynamicky mení a my musíme byť v rokovaní s partnermi na to pripravení, tiež zapájanie sa spoločenských a humanitných vied do medzinárodnej spolupráce, napr. projektov typu Horizont (výzvy pre tieto vedy sú sporadické), je to otázka širšieho problému presadenia úlohy spoločenských a humanitných vied. Ich význam sa ukázal aj v pandémie, ale reflexia tých, čo rozhodujú o výzvach, tomu nezodpovedá. Recepčia nutnosti spoločenského a humanitného výskumu v Európe je neadekvátne, tiež je nedocenená potreba vyjadrovať sa v jazyku danej kultúry, keď zároveň je potrebné zdieľať výsledky s partnermi. Lenže pre existenciu vlastnej kultúry je nutné publikovať vo vlastnom jazyku (nutnosť zachovania národného jazyka ako jazyka výskumu).

A. Kalistovú zaujímalo, čo kandidáta presvedčilo, aby napokon kandidoval a čo by chcel robiť inak. D. Gálik pripustil, že bol rozhodnutý s pôsobením v P SAV po 12 rokoch skončiť, nakoľko penzum práce na tejto pozícii je objemné a trpí jeho vlastný výskum, aj preto by inak robil to, že by viac odovzdával skúsenosti svojmu prípadnému zástupcovi (existujú z objektívnych dôvodov nedoriešené problémy na odbore medzinárodnej spolupráce). Na odbore spustil viacero zmien a tie treba dotiahnuť. Okrem iného má ambíciu vytvoriť profesionálny tím na prípravu výročnej správy (narazil na problém nie odbornosti, ale ochoty).

L. Berdisová položila kandidátovi tri otázky: Aké sú riešenia tých výziev pre spoločenské a humanitné vedy, ktoré spomínal? Aké úspechy si najviac cení zo svojho pôsobenia v P SAV? V kontexte nedostatočného vnímania dôležitosti spoločenských a humanitných vied ho vyzvala, aby formuloval manifest dôležitosti 3. OV v SAV. Na otázku o intenzívnejšom zapojení spoločenských a humanitných vied D. Gálik odpovedal, že sa o to usilujú v rámci konzorcií s partnermi zo zahraničia, príkladom je

stretnutie akadémií krajín V4 (tu je ale širší problém „zvýšenia výtlaku“ krajín V4 v európskom výskumnom priestore). Medzi najväčšie úspechy radí spoluprácu v podobe konzorcií v ERANETe (viac projektov je v tejto schéme než v rámci bilaterálnych dohôd mimo EÚ). Pozitívom je program SAS (dnes už SAS-UPJS) ERC Visiting Fellowship Grants, ktorý umožňuje dočasné pôsobenie u riešiteľa ERC grantu a získanie znalosti, ako sa taký grant píše a rieši, vďaka čomu nám rastie počet žiadateľov o ERC granty (aj keď prví absolventi pobytov urýchlili svoj vstup do ERC výziev a neboli úspešní). V kontexte tretej otázky odpovedal, že ak človek začne robiť veci inak, obvykle je to preto, že niečo nefunguje. Uviedol, že sa drží toho istého: budovanie spolupráce na základe korektných vzťahov. Manifest dôležitosti 3. OV v SAV by radšej tvoril s kolegami než sám.

B. Hodásová položila rovnakú otázku, ako predošlému kandidátovi: aká je kandidátova osobná vízia ideálneho fungovania ústavu 3. OV po transformácii. D. Gálik vysvetlil, že transformáciu vníma ako príležitosť pre SAV, nie ako niečo, čomu sa nemôžeme vyhnúť. Treba rátať s tým, že procesy nezačnú pôsobiť automaticky bezprostredne po transformácii, ale s časovým odstupom. Transformácia predstavuje pre 3. OV výzvu, možnosť, príležitosť. Okrem iného sa staneme čitateľnejšími pre partnerov v zahraničí, nové právne a ekonomické postavenie umožní pružnejšie nakladanie s finančnými prostriedkami (aj keď spočiatku očakáva zotrvačnosť v zaužívaných spôsoboch nakladania).

D. Škobla sa zaujímal, kam je podľa kandidáta najúčelnejšie smerovať financie vyčlenené v rámci Plánu obnovy na reformu nepodnikateľských výskumných inštitúcií, osobitne SAV. D. Gálik uviedol, že oblasti, kam je možné smerovať financie, sú dané v samotnom Pláne obnovy, v prípade SAV by bolo potrebné pristúpiť hlavne k obnove budov a vybavenia. Pripomenul víziu digitálnych humanitných (v tomto prípade humanitných a spoločenských) vied bývalého podpredsedu SAV E. Višňovského. Tá nepredstavuje len skenovanie starých kníh, ide o zmenu metodológie výskumu – v tomto kontexte vyjadril ľútosť, že sa podobná myšlienka nedostala do Plánu obnovy.

Vzhľadom na časový limit predseda komory diskusiu ukončil a o 11:12 hod. uzavrel tento bod programu.

K bodu 4

V tomto bode predsedajúci konštatoval, že k zvoleným členom P SAV za 3. OV pribudli ďalší dvaja vhodní kandidáti. Uviedol, že v prípade nezvolenia kandidáta na nadchádzajúcom zasadnutí Snemu SAV sa ďalšie doplňovacie voľby do P SAV uskutočnia pravdepodobne počas plánovaného plenárneho zasadnutia snemu 24. júna 2021. V. Hvozdíková doplnila, že v prípade nezvolenia kandidáta v prvom kole je toto vhodná situácia pre využitie možnosti konania druhého kola doplňovacích volieb ešte počas toho istého zasadnutia (25. 5.). L. Berdisová sa v tejto súvislosti zaujímal o možnosť odobratia sa do separátnej konferenčnej miestnosti pre operatívnu poradu v komore/komorách v prípade, že táto situácia nastane. Predseda komory takúto možnosť v prípade potreby navrhne, pričom Výbor Snemu SAV bude o tom informovať vopred.

K bodu 5

Predseda R. Passia zasadnutie III. komory po prerokovaní všetkých bodov programu o 11:25 hod. ukončil.

V Bratislave 24. 5. 2021

Zapísala: Veronika Hvozdíková
Overila: Zuzana Timčíková

Radoslav Passia
predseda III. komory Snemu SAV